

הישבת של רבי נתמן מאומן

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב', סז)

טוב להגיד ולשיר **נַח נַחמָּה נַחמָּה נַחמָּה מאומן** לזכות לכל הישועות

שבת דברים

ויהי בארבעים שנה ... (א, כ)

מלמד שלא הוכיחו אל סמוך למיתה (רש"י) מובא בזהר הקדוש ברעיא מהימנא על משה רבנו עליו השלום: ובגין דהוית חשיב בחייד דאלו הוה אפשר לך הוית מהדר כלא עלמא תחות קדשא בריך הוא וכו', עיין שם, שמבאר שם גודל מעלת משה בשביל זה שהיה חושב כל ימיו שאילו היה אפשר לו היה מחזיר כל העולם לה' יתברך. נמצא, שאפילו משה רבנו עליו השלום, עיקר מצוות תוכחה היה מקיים על ידי הרצון שהיה כוסף תמיד להחזיר כל העולם למוטב ועל ידי זה זכה למה שזכה.

וזה בחינת מה שאמר רבותינו ז"ל, שאין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתו, שכן משה לא הוכיחו אלא סמוך למיתו וכן יעקב אבינו וכו', היינו כי עיקר התוכחה הוא על ידי הרצון. ועל כן עיקר התוכחה הוא רק סמוך למיתו שאז מתחילין להכלל ברצון ואז מאיר בו הרצון ביותר, מחמת שהוא סמוך להסתלקות, כי ההסתלקות של הצדיק הוא שיהיה נסתלק ונכלל בבחינת רצון כמו משה רבנו עליו השלום, שנכלל בשעת מיתו ברעוא דרעוין כנ"ל. ומחמת שסמוך למיתו מתחיל להאיר בו בחינת הרצון על כן אז דייקא יכול להוכיחם. כי עיקר הערבות, מה שכל אחד ערב בעד חברו וצריך להוכיח את חברו, ובאמת מי יכול להוכיח את חברו, כי אינו יודע מה שחטר לחברו וגם מי יודע אם חברו ישמע לדברו ואפילו אם ישמע מי יודע אם יוכל להתגבר על מה שצריך להתגבר ולשוב אליו יתברך, על כן עיקר קיום מצוה זאת הוא על ידי הרצון, שיהיה רצוננו חזק מאד לראות בטובת חברו ובטובת כל ישראל טובה אמיתית ונצחית, שייזכו כלם לשוב אליו יתברך באמת.

וכמו שהאדם בעצמו בודאי ראוי לו שלא ירצה שום רצון אחר רק לזכות להתקרב אליו יתברך, שרק זה הוא טובה והצלחה אמיתית, וחוף מזה הכל הבל, כמו כן מְקִיב כל אחד לאהב את חברו וכל ישראל כנפשו, ולהתגעגע ולכסף שייזכו כל ישראל להתקרב אליו יתברך, ובתוך כך אם אפשר לו לקיים מצוה זאת של תוכחה בפשיטות לדבר עם חברו ביראת שמים, בודאי מה טוב ומה נעים, כי כל אחד מְקִיב לדבר עם חברו ביראת שמים, אבל העיקר הוא הרצון. (הלכות ערב – הלכה ג', אות ל"א לפי אוצר היראה - תוכחה, אות ז')

אתו חזק כי הוא ינחלנה את ישראל ... (ח, כ)

הצדיק עוסק בכל עת לתקן נפשות ישראל ולהמתיק מעליהם כל הדינים ולהצילם מכל מיני צרות ויסורים, וזה על ידי שמבטל את עצמו אל השם יתברך בכל עת בתכלית הביטול, ואחר כך כשחוזר מביטול (כי הביטול צריך להיות בבחינת רצוא ושוב) אז על ידי אור הרשימה שנשאר אצלו מביטול, על ידי זה ממשיך תורה, ובה ממתיק כל הדינים ומבטל כל היסורים. אך לפעמים הדין גובר כל כך חס ושלוס עד שהצדיק אינו יכול לבטל הדין על ידי הביטול של בחינת רצוא ושוב, רק מְכַרַח לבטל עצמו בביטול גמור כזה, עד שנסתלק לגמרי, חס ושלוס. וזה בחינת כי מפני הרעה נאסף הצדיק. ואז צריכין העולם להתעורר בתשובה מאד ולהסתכל על עצמן היכן הם בעולם, מה שגרמו בעוונותיהם עד שנסתלק הצדיק בשבילם. כי אז הכל תלוי בהדור שנשאר אחריו, שצריכין לשים על לב מאד הסתלקות הצדיק, ולהתעורר בתשובה שלמה על ידי זה. ואז זוכין להמשיך אור מהרשימה שנשאר מהצדיק. כי כל צדיק וצדיק כשנסתלק מן העולם, בודאי משאיר בעולם איזה רשימה טובה על ידי תורתו ומעשיו הטובים.

ואז עיקר ההמתקה על ידי הדור יתום שנשארו אחריו, שכשמתעוררים בתשובה אזי ממשיכין אור גדול מהרשימו שלו, שעל ידי זה נמתקין ונתבטלין כל הדינים שבעולם. כי מחמת שהצדיק נסתלק למעלה והוא עכשיו בתכלית הביטול הגמור אל אור האין סוף, על כן נמשך משם בכל פעם אור גדול ונפלא להרשימו שלו שנשאר בעולם הזה. אבל צריכין לזה על כל פנים איזה התעוררות מלמטה על ידי מעשי הדור הטובים, בכדי שייזכו להמשיך על ידי זה אור הרשימו של הצדיק שמאירה עתה לאחר הסתלקותו

באור גדול ונפלא מאד, מחמת שהצדיק הוא עכשיו בתכלית הביטול בשלמות. כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, ומה שאינם יכולים לגמר בחייהם, הם גומרים לאחר הסתלקותן דייקא. ומזה נמשך מה שלא היו ישראל יכולים לכבוש ארץ ישראל ולכנס לשם עד אחר הסתלקות משה, ואז כבש יהושע את הארץ והכל בכחו של רבו משה.

וכן מה שדוד המלך עליו השלום רצה לבנות הבית המקדש, ואמר לו השם יתברך: והיה כי ימלאו ימך וכו', כי תיקון גדול כזה של בניין בית המקדש שבו עיקר השגת התורה ושם הוא תכלית הביטול אל השם יתברך ובו תלוי תיקון כל העולמות. על כן לא היה אפשר לגמור התיקון עד אחר הסתלקות דוד והכל בזכותו של דוד. ועל כן באמת נקרא הבית המקדש על שם דוד, כמו שכתוב: ראה ביתך דוד. (הלכות תפלת ערבית - הלכה ד, אותיות כ כא לפי אוצר היראה – צדיק, אות עה)

שיחות

מ' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך

אבל שכחתי מהשלושה עשירים של טבריה! אוי, הם כבר היו מהחדשים, ציונים חדשים, אצלם היה צחוק כל היהדות והתורה... אבל אף-על-פי-כן הם, הם ילידי ארץ ישראל, והגדול שבהם, היה לו תחנת קמח, והוא היה חשוב, המשפחה שלו, האבא והסבא חסידי קרלין, אז הוא לבש את השטריימל ככה בצד לפי המודה, והוא הלך עם החברים שלו, עוד שניים, הוא נגדם היה יותר זקן מהם, אלו השלושה היו חברים והתלוצצו מהיהדות כמו החכם של "סיפורי מעשיות", הם הלכו והיה אצלם צחוק, הולכים להתפלל, אחד היה שמו ישראל, ישראל בן זלמן, ישראל זולמינס, והשניים, אחד היה בעל בית-מרקחת הכי גדול בטבריה, הוא היה פלא, אפילו בירושלים, והוא ידע את המלאכה טוב, מומחה גדול, זה השני. והשלישי היה לייבל, גם כן אריה, הוא היה סוחר עצים הכי גדול בטבריה, ואלה השלושה הלכו לבית כנסת, אבל אצלם, היה מין הצגה, מין צחוק, ככה הלכו לבית כנסת, והבית של רבי ישראל (קרדונר) היה בין כל הבתי כנסת, והם ראו רעש גדול, וגם כן המשפחה שלי ושל רב צבי (רוזנטל) היו בבית רבי ישראל, והיה צעקות ובכיות, והם שמעו דבר כזה, "מה יש פה? מה יש פה?", "הו! אתה לא יודע? ישראל בער נעשה חסיד ברסלב, ולקחו את רב צבי ונעלם, הוא הלך יום שישי להתפלל ולא חזר", הם ראו קיבוץ גדול כזה, באמצע מספרים להם מה שנעשה, מה שיש בטבריה, ישראל בער מחסידי ברסלב, "אתה לא שמעת? [מעשה מרב צבי], והם היה אצלם מין הצגה, אוי, ישראל בער לבד ברסלב?".

על-כל-פנים, הם הלכו להדלת של הבית של רבי ישראל (קרדונר), הוא סגר את הדלת, הוא התפלל שחרית, מן תפילה כזה? אני לא שמעתי, אבל שמעתי שאמרו, שזה היה בוקע רקיעים, המשפחה שלי, המשפחה שלו, היו עם המוכתר, עם השוטרים, הם עמדו על יד הדלת של רבי ישראל, וגם מרדכי המוכתר עמד עם שוטרים גם כן, הם חיכו שהוא יגמור התפילה, הם יקחו אותו לחוף, ובחוף יכולים לקחת אותו, מהבית אסור לקחת, אבל מהחוף אפשר.

על-כל-פנים הם (השלושה חכמים) הלכו אצל הדלת של רבי ישראל, ומצאו את המוכתר עם השוטרים, והם שמעו את התפילה של רבי ישראל, נפל עליהם פחד! לא שמעו מעולם מין תפילה כזה? לא שמעו מעולם! אז הם נתעוררו באמת, נתעורר היהדות, הלב היהדות, וכולם אמרו למרדכי, למוכתר: "לך מכאן!", אז תכף הלך, הם היו חברה, הוא פחד מהם, הם לא אנשים פשוטים, והם נשארו, לא הלכו להתפלל, לא הלכו לקרלין, הם ראו מין הצגה כזה, כל העיר רועש, "איפה רבי ישראל (קרדונר)?", הם חיכו עד שגמר השמונה עשרה של התפילה של שבת, והם דפקו לדלת ודיברו עם רבי ישראל (קרדונר): "מרדכי, אנחנו שלחנו אותך, אנחנו רוצים לדבר איתך", הוא פתח הדלת ונכנסו, והם היו פיקחים, חכמים, אבל הם נתבטלו נגד

מי שמעם "יין הונגרי", אותו לא יטעו כבר לעולם ...

לזכרון נצה מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל



התפילה שהם שמעו מרבי ישראל, הם שאלו אותו כמה שאלות, והוא השיב על ראשון ראשון ועל האחרון, הוא השיב לכולם, והם נתפלאו מאד, מעולם לא שמעו דיבורים כאלה, הם היו חכמים, ולא ידעו לענות על זה, והוא נתן להם תירוץ מספיק, הם לא ענו, והם נתבטלו לרבי ישראל ואהבו אותו על כל מה שדיברו אותו והוא ענה להם הכל, והם נתבטלו והם נתקברו, והם נתקברו לרבנו, והם תמכו אותו, השלושה חכמים ראו פעם ראשון בחייהם, רעש כזה, הם שאלו: "מה זה הרעש? מה? מה יש?", "הו, אתה לא שמעת שישראל בער נעשה ברסלב?", "שמענו, נו, מה יש?", "מה יש? הם לקחו אותו, את רב צבי (רוזנטל)", והם סיפרו לו, הם ראו רעש כזה, מה זה ברסלב, ורב צבי הלך להתפלל.

עצות ותפילות

מניעות, וי
 כל הרוצה לכנס בעבודת השם באמת, אי אפשר לו לכנס כי אם על-ידי שיחשוב שאין בעולם כי אם הוא לבדו יחידי בעולם, ולא יסתכל על שום אדם המונעו, כגון אביו ואמו או חותנו ואשתו ובניו וכיוצא בהם, או המניעות שיש משאר בני העולם המלעיגים ומסיתים ומונעים מן דרך האמת. וצריך שלא יחוש ולא יסתכל עליהם כלל, רק יהיה בבחינת "אחד היה אברהם", כאילו הוא יחידי בעולם (ליקוטי מוה"ר"ן תניינא, בתחלתו בהשטמה).

רבונו של עולם, יודע תעלומות, עצם האמת וחפץ באמת, קרוב לקוראיו באמת, אתה לבד יודע את כל המעשה אשר נעשה עמי בכל יום ויום, מי ומי העומדים עלי בכל יום בגשמיות וברוחניות, למנע ולעכב אותי חס ושלוש מדרך החיים, "הי מה רבו צרי רבים קמים עלי". אתה יודע בכמה מיני מניעות ועכובים והסתנות ופיתויים ובלבולים שמתגברים עלי בכל עת למנע אותי, חס ושלוש, מדרך האמת מלהתקרב אליך וליראך ולצדיקים האמתיים, ובעצם שפלותי ורבי עוונותי ועצם פזור נפשי ובלבול דעתי שיש לי ממני בעצמי, עוד הם מתגברים ומתגרים בי בכל עת המניעות והעכובים מכל בני העולם, הן המניעות מבני הבית והקרובים, הן המניעות משאר בני העולם, מרבי השנוי דעות והמחלקת שבעולם על נקדת האמת לאמת. ועתה הי אלקים אמת, עזרני והושיעני וחזקני ואמצני בעבודתך באמת, וזכני להתקרב ליראך ותמימך ההולכים בדרכיך באמת, ולא יהיה כח לשום אדם שבעולם למנע אותי מדרך האמת בשום אופן בעולם - יהיה מי שיהיה - הן קרוב הן רחוק, ותחזק את דעתי באמונתך תמיד, ואהיה דומה בעיני כאילו אני יחיד בעולם כמו שנאמר: אחד היה אברהם. ולא אשמע כלל ולא אסתכל על שום מונע ומעכב ומלעיג ומתלוצץ ומבלבל בעולם, ולא יוכל שום אדם לבלבל אותי מדרך האמת והישר אפילו גדולים ממני וצדיקים כנגדי, רק אזכה להתנהג בדרך האמת כפי מה שלמדתי מנעורי על-ידי רבותי הקדושים האמתיים, ואהיה רגיל לומר בנפשי שאיני יודע כלל מה נעשה בעולם עם כל אחד ואחד, רק אני בתמי אלך בדרך האמת כפי מדרגתי כאשר למדתי על-ידי בחירי צדיקך האמתיים שהם נקדת האמת שבכל העולמות, ולא אסתכל על שום דעה ורצון שהוא נגד רצונם שהוא רצונך באמת, ואפילו כשיהיה ההכרח להתוודע עם בני האדם ולדבר עמהם הן במלי דשמיא והן במלי דעלמא, אף-על-

מכתב

ספר אפי הנחל א' - מכתב נ"ט

ב"ה, כ"ו כסלו, חנכה תשכ"ב, תל-אביב.
 לבי יקירי, שזכה לשתף עצמו עם הצדיק האמת שהוא ראש מבחר האמת שבין הצדיקים המבחרים האמתיים יחידי הדורות, שגלה אמת כזה בעולם שאי אפשר לקלקלו בשום אופן בעולם. שלום וחיים וכל טוב.

צריך לזכור היטב היטב כל ימי חייו בכל יום ויום וגדל חסדי המקום שעשה עמו וסייב סיבות נוראות בתחבולותיו לקרבו להצדיק האמת שמוציאו ממקום שמוציאו, ומודיע לו כי עדיין הי עמו ולא יעזב את חסדו ממנו לנצח. ואף-על-פי שעדיין עובר מה שעובר, אף-על-פי כן בודאי החסד והטובה שעשה עמו הי יתברך, בודאי אינו לריק חס ושלוש, וסוף כל סוף יגמר הי יתברך את שלו, ויזכה לשוב למקורו בשלמות בגדל כח וזכות הצדיק, כי דבר אלקינו יקום לעולם. על-ידי אור הקדוש הנפלא והנורא של נר חנכה הקדוש, אנו ממשכינן עלינו אור הצדיק

בכל פעם יותר, "כי אתה מרום לעולם הי, לעולם ידך על העליונה", עד אשר סוף כל סוף יתקן הכל בשלמות.

עכשיו בגדל עצם החושך, שהאמת נעדרת וסור מרע משתולל ויראי חטא נמאסין, ועל-פי רב אנשי אמת הם נרדפים מאד מחמת הקטגור שעל הצדיק האמת, ועיקר התיקון הוא לבלי לכנס בחקירות וקשיות ותרוצים כלל, רק להסתכל על האמת לאמתו, ולשמר את עצמו לבלי להלכד ברשת הרודפים בחלקקות לשונם ובחכמתם וליצונותם, אשר כל זה קשה מהרדיפה בגשמיות כי מניעת המוח קשה מהכל.

מי שרוצה לכנס בים החכמה, אי אפשר לכנס בו כי אם על-ידי מנהיג אמת שידע כל הדרכים והנתיבות שבים החכמה, ויעשה אניות בחכמה ואומנות נפלא לעבר ולשוט עליהם בים החכמה. כי מי שאינו מקבל מהרבי האמת - שהוא בחינת משה - את בחינת צמצום ומחצות השכל שלא יכנס להשיג יותר מדי ובמפלא ממנו, ולא יכנס בחקירות וקשיות ותרוצים וכו' רק יסמך על אמונה, וירצה לכנס בים החכמה - בודאי יקשקע ויטבע בתוך הים ברוחניות וגשמיות. וזה היה עיקר הנס של קריעת ים סוף שנבקע להם בכח וזכות משה רבנו עליו השלום ים החכמה ברוחניות וזכו לעבר בו בשלום, וכמו כן נבקע להם הים בגשמיות "ויעברו ביבשה בתוך הים". והעיקר היה על-ידי שהאיר עליהם בחינת "הי ילחם לכם, ואתם תחרישון".

המתנגעג להתראות באהבה ושמוחה בלב אמת ישראל דב אודעסר

סיפור

ספר ימי מוהר"ן [רבי נתן] - סימן לו

באותו הקיץ הני"ל נפטר אצלי בני מאיר זכרוננו לברכה שנולד בחשון תקס"א כנ"ל, המקום ינחמני בתוך אבלי ציון וירושלים. בקיץ הני"ל שלח אותי רבנו זכרוננו לברכה לברדיטשוב לגבות לו חוב מגיסו, ונסעתי בקיץ הני"ל ואחר כך בחורף שלאחריו עד חמשה פעמים עד שבגבתי החוב ברוך השם, אבל עוד כמה דברים טובים צמחו על ידי זה שהלכתי בשליחותו לברדיטשוב, וגם לעניין הדפסת ספרו לקוטי מוהר"ן תניינא, היה תועלת גדול מה שהייתי בתחילה לברדיטשוב, וקצת מזה יתבאר לקמן אם ירצה השם.

בקיץ הני"ל נסעה בתו [של רבנו הקדוש], מרת מרים זכרונה לברכה, לארץ ישראל כי הייתה כלתו של הגאון מוואלטיסק ובעלה מורנו הרב פינחס זכרוננו לברכה כבר נסע עם אביו הגאון הני"ל לארץ ישראל בקיץ תקס"ה, והיא נשארה כאן כי לא אבה רבנו זכרוננו לברכה לשלחה לארץ ישראל עם בעלה אז וגם עתה לא רצה רבנו זכרוננו לברכה לשלחה לשם, והיה קרוב שתקבל גט פטורין מבעלה, אך אחר כך סייב השם יתברך שהיא בעצמה נתרצתה לנסוע לארץ ישראל ונסעה בקיץ תקס"ט הני"ל עם גיסייה בני הרב מוואלטיסק ורבנו זכרוננו לברכה ליוה אותה בעצמו עד רחוק מהעיר והלך עד חוף להעיר רגלי ולא רצה לישוב על העגלה ואמר שלארץ ישראל צריכין ללכת רגלי, וכל בני העיר הלכו עמו ללוותה בשמחה ומשתה ונשמע אז מפיו הקדוש דברים נפלאים, אך אני לא זכיתי להיות בכל זה כי הייתי בשליחותו לברדיטשוב:

אצל מר



האמת שכבר המשיך שלמות הגאולה שתהיה על-ידי משיח צדקנו. עיקר ביאת המשיח הוא לגלות האמת בעולם, כי עכשיו האמת בגלות גדול וכל אחד אומר שאצלו האמת, ועיקר האמת יתגלה על-ידי משיח.

השקר הוא סטרא דמותא, ואמת היא סמא דחיי, ועל-כן בירור האמת מתוך השקר הוא בחינת תחיית המתים. (האמת הוא בחינת כסדר, היינו שאומרים הדברים כמות שהוא, שזה בחינת כסדר. אבל השקר הוא בחינת שלא כסדר, מאחר שמשנה העניין והספור מסדרו האמת). עיקר מצוות נר חנכה הוא להדליק ולהאיר אור האמת בעולם, שיוזכו הכל לידע היכן האמת שמדליק ומאיר כל נפשות ישראל באורו של משיח בכל מיני חושך ואפלה ומבטל כל החשכות וכל אהבות הנפולין, ומצילים משוף מים רבים המתגברים בכל פעם להחריב את העולם להשכיחם התורה.

הי יתברך ברחמינו נוהג בחסדו בכל דור על-ידי הצדיק הגדול האמתי ואנשיו הכשרים האמתיים, שיש לפעמים שחוטפין אנשים ומוציאין אותם ממקומות רחוקים ומלכלכים מאד ומתחילין לטהר אותם ולקרנם להי יתברך ומאירים בהם אורות גדולים בהארה גדולה, אף-על-פי שיש הרבה שנופלים אחר-כך ממדרגתם רחמנא ליצלן, אף-על-פי כן הם משתדלין לקרב